

TADEUSZ KRAJEWSKI

Jubileusz Profesora Feliksa Białkiewicza kierownika Zakładu Gospodarki Wodnej Instytutu Badawczego Leśnictwa

Jubileusz 45-lecia pracy naukowej w Instytucie Badawczym Leśnictwa i 70. rocznica urodzin profesora dr hab. inż. Feliksa Białkiewicza są stosowną okazją do przedstawienia Jego drogi życiowej i dorobku naukowego w dziedzinie hydrologii leśnej, a także problematyki badawczej i osiągnięć Zakładu Gospodarki Wodnej IBL.

Feliks Białkiewicz urodził się 11 lipca 1922 r. w Pińczowie, gdzie ukończył szkołę powszechną i gimnazjum, a w lipcu 1942 r. uzyskał świadectwo dojrzałości na tajnych kompletach.

Działalność zawodową poprzedziły studia w latach 1945–1950 na Wydziale Leśnym SGGW, gdzie uzyskał dyplom inżyniera leśnika, magistra nauk agrotechnicznych. W okresie studiów pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Wydawniczej i prezesa studenckiego Koła Leśników SGGW, był założycielem i pierwszym redaktorem "Głosu Młodego Leśnika", a także wydatnie uczestniczył w pracach Komisji Historycznej ZHP.

W październiku 1947 r., będąc studentem III roku Wydziału Leśnego, rozpoczął pracę w Instytucie Badawczym Leśnictwa, w którym nieprzerwanie przepracował 45 lat i obecnie jest najstarszym stażem pracownikiem Instytutu.

W latach 1956–1961 studiował na Wydziale Melioracji Wodnych SGGW i uzyskał tytuł magistra inżyniera melioracji wodnych. W czerwcu 1965 r. Rada Naukowa Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu przyznała Mu stopień doktora nauk technicznych w zakresie melioracji wodnych, na podstawie przedstawionej rozprawy "Bilans wodny dwóch małych zlewni: rzeki Jałówki i Kamionki".

W lipcu 1973 r. został mianowany docentem. W grudniu 1978 r. po obronie rozprawy habilitacyjnej "Badania nad możliwością wykorzystania ścieków miejskich w uprawach leśnych i plantacyjnych", Rada Naukowa IBL przyznała docentowi F. Białkiewiczowi

stopień doktora habilitowanego nauk leśnych w zakresie melioracji wodnych w lasach. Dekretem Rady Państwa z 12 lipca 1982 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym nauk leśnych.

W Instytucie początkowo pracował w Zakładzie Żywicowania, a następnie pełnił funkcję kierownika najpierw Zakładu Dydaktyki i Krzewienia Wiedzy Leśnej, potem Działu Planowania. Od 1957 r. był adiunktem w Zakładzie Gospodarki Wodnej, w którego utworzeniu współuczestniczył. W grudniu 1973 r. zorganizował w ZGW Grupę Problematyczną do spraw leśnego wykorzystania ścieków; w roku 1965 został kierownikiem Samodzielnej Pracowni Leśnego Wykorzystania Wód Ściekowych; w maju r. 1970 objął stanowisko kierownika Zakładu Gospodarki Wodnej, które sprawował przez 22 lata, tj. do końca stycznia 1992 r.

W latach 1956–1963 F. Białkiewicz pracował dodatkowo (w wymiarze połowy etatu) w Biurze Urządzania Lasu i Projektów Leśnictwa, gdzie jako starszy projektant opracował wiele ekspertyz przedmelioracyjnych i projektów technicznych. W latach 1970–1978 podjął działalność dydaktyczną w SGGW, prowadząc wykłady i seminaria na Wydziale Leśnym, Wydziale Melioracji Wodnych oraz Studium Podyplomowym Produkcyjności Lasu.

Szczególne zainteresowania i osiągnięcia badawcze Profesora, które przyczyniły się do podniesienia produktywności polskich lasów, to przede wszystkim:

- ustalenie zasad regulacji stosunków wodno-glebowych nadmiernie niekorzystnie uwilgotnionych siedlisk leśnych;
- ustalenie zasad nawadniania szkółek leśnych i zadrzewieniowych;
- określenie potrzeb wodnych i pokarmowych drzew i drzewostanów.

Z nazwiskiem profesora F. Białkiewicza związane są nowatorskie badania na zaprojektowanej i zorganizowanej przez siebie jedynej tego rodzaju Stacji Hydrologicznej w Puczniewie koło Łodzi. Na obiekcie tym o powierzchni 28 ha, przez 16 lat prowadzone były, z licznym udziałem ośrodków naukowych w Polsce, badania kompleksowe od podstawowych z zakresu fizjologii drzew oraz ewaporometrycznych i lizymetrycznych do stosowanych i wdrożeniowych, dotyczących uproduktywnienia zdegradowanych ubogich siedlisk borowych drogą melioracyjnych zabiegów wodno-melioracyjnych.

Trwałym dorobkiem Profesora niedostatecznie jeszcze zdyskontowanym przez naukę i praktykę gospodarczą, jest wykazanie możliwości oczyszczania w środowisku lekkich gleb piaszczystych zanieczyszczonych organicznie wód ściekowych i ich produkcyjnego wykorzystania w uprawach plantacyjnych roślin drzewiastych. Praktycznym wynikiem tych badań była unikalna w sposobie rozwiązań technicznych i zastosowanej technologii gospodarcza glebowo-roślinna oczyszczalnia ścieków Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego w Iławie.

Do grudnia 1991 r. dorobek prof. F. Białkiewicza obejmował 242 pozycje bibliograficzne, wśród których między innymi znajduje się 37 publikacji naukowych, 15 popularno-naukowych, 46 referatów naukowych, 62 dokumentacje naukowo-badawcze i ekspertyzy oraz 68 recenzji i opinii.

Wśród licznych i różnorodnych kierunków zainteresowań Profesora Białkiewicza poczesne miejsce zajmuje Jego praca od 1947 r. w Polskim Towarzystwie Leśnym, które darzył szczególną sympatią i w którym aktywnie działał pełniąc różne odpowiedzialne funkcje.

Ponadto był członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Komitetu Melioracji PAN, Komitetu Kształtowania i Ochrony Środowiska NOT i rzeczoznawcą NOT do spraw hydrologiczno-leśnych, a także członkiem Rady Naukowej IBL.

Odrębną chlubną kartę w życiorysie Profesora stanowi Jego działalność konspiracyjna w latach okupacji w Szarych Szeregach i Armii Krajowej, udokumentowana w kilku publikacjach dotyczących losów wojennych harcerstwa pińczowskiego. Wyrazem uznania dla tej działalności było nadanie Mu stopnia porucznika czasu wojny oraz przyznanie Krzyża Walecznych, Złotego Krzyża Zasługi z Mieczami, Krzyża Armii Krajowej i Medalu Wojska.

W czasie swojej wieloletniej pracy Profesor F. Białkiewicz wykazał wiele zarliwości, energii, umiejętności łączenia nauki z praktyką oraz duże zdolności organizatorskie i konsekwencję w realizowaniu podejmowanych zadań.